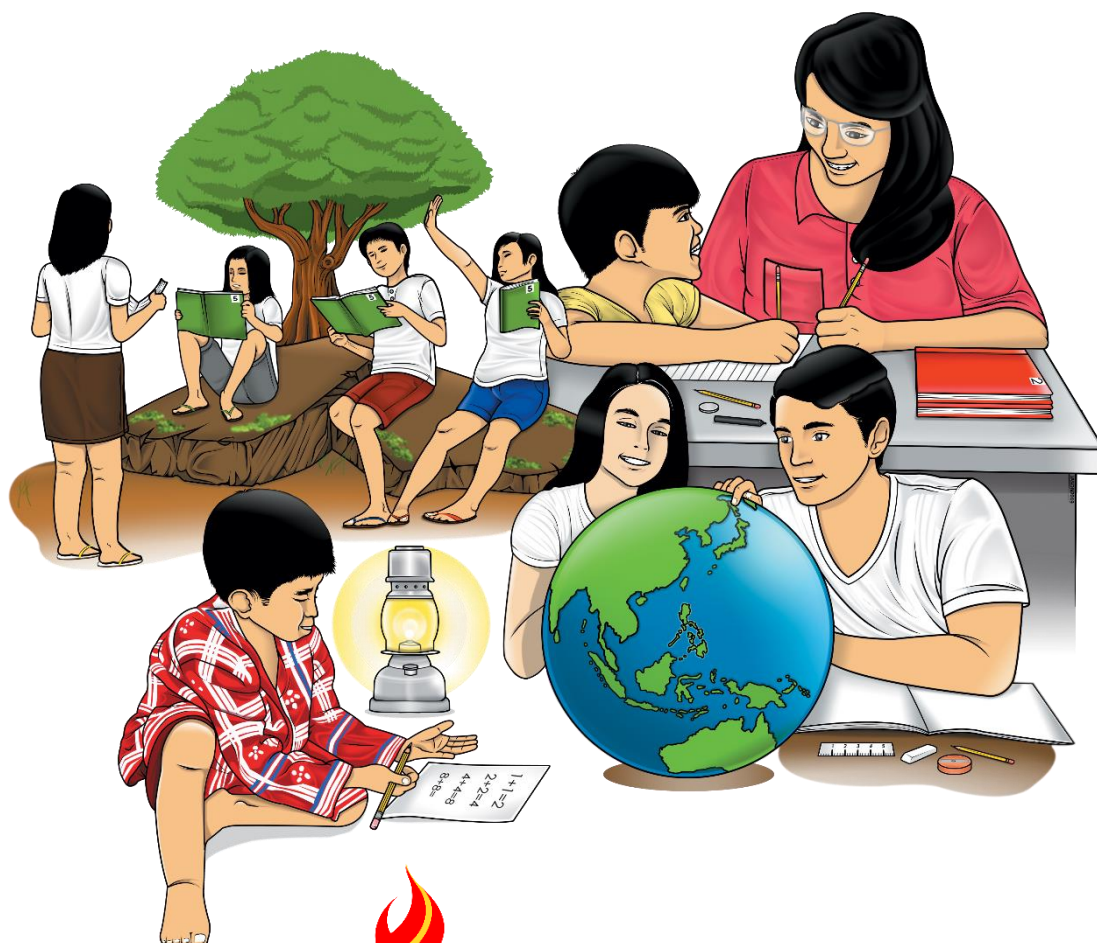

Filipino

Unang Markahan – Modyul 5

Hanapin Mo!

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Filipino – Ika-apat na Baitang
Alternative Delivery Mode
Unang Markahan – Modyul 5: Hanapin Mo!
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Jon-Jon A. Oyales

Editor: Ana V. Baleña, Laila C. Namoro

Tagasuri: Rechie O. Salcedo, Dinnah A. Bañares

Tagaguhit: Emma N. Malapo, Jerome R. Guadalupe, Mark Anthony O. Taturan

Tagalapat: Rey Antoni S. Malate, Gladys Judd D. Perez

Tagapamahala: Gilbert T. Sadsad
Francisco B. Bulalacao, Jr.
Grace U. Rabelas
Ma. Leilani R. Lorico
Nora J. Laguda
Jerson V. Toralde
Rechie O. Salcedo
Belen B. Pili

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region V

Office Address: Regional Center Site, Rawis, Legazpi City 4500
Mobile Phone: 0917 178 1288
E-mail Address: region5@deped.gov.ph

Filipino

**Unang Markahan – Modyul 5:
Hanapin Mo!**

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang **Filipino 4** ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling **Bahagi ng Diksiyonaryo!**

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang, at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy, upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan, at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis, at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa **Filipino 4** ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa **Bahagi ng Diksiyonaryo!**

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng
pinagkuhanan sa paglikha o
paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

Kumusta?

Naalala mo ba ang aklat na tumulong sa iyo upang ibigay ang pormal na depinisiyon ng mga salita?

Tama! Diksiyonaryo nga ang tawag sa aklat na iyon.

Naibibigay ng diksiyonaryo ang kahulugan ng mga salitang mahirap maunawaan. Subalit, mabilis mo bang nahahanap ang mga salita dito?

Kung nahirapan ka mang humanap ng mga salita sa diksiyonaryo noon, hindi na ngayon! Totoo! Madali na lang. Iyan ang ating tutuklasin sa araling ito: kung paano ngang mapabibilis mo ang paghahanap ng mga bagong talasalitaan.

Simulan mo na.

Sa modyul na ito, inaaasahang makakamit mo ang sumusunod na kasanayan:

Nagagamit nang wasto ang diksiyonaryo; at

Naibibigay ang kahulugan ng salita ayon sa diksiyonaryong kahulugan.

Subukin

Subukin mo ito.

Panuto: Piliin ang letra ng tamang sagot.

1. Gusto mong alamin ang tamang kahulugan ng salitang **kalayaan**, saan bahagi ng pahina mo ito makikita?
A. baybay na salita
B. pamatnubay na salita
C. katuturan
D. bahagi ng pananalita
2. Anong salita naman ang maaari mong makita sa loob ng gabay na salitang **talos-tanod**?
A. talampas
B. takbo
C. trak
D. tamad
3. Sa paghahanap ng salita, anong bahagi ng diksyunaryo ang makatutulong sa iyo?
A. pamatnubay na salita
B. kahulugan
C. pabalat
D. wastong baybay
4. Sa diksiyonaryo, ang mga salita ay nakaayos na _____.
A. pamalat
B. padiksiyonaryo
C. paalpabeto
D. pakahulugan

5. Ang mga salita sa diksiyonaryo ay may _____ na kahulugan.
- A. pormal na kahulugan
 - B. payak na kahulugan
 - C. di-pormal
 - D. sunod-sunod
6. Alin ang may tamang pagkakasunod-sunod ng mga salita ayon sa tamang gamit ng diksiyonaryo?
- A. abot, alam, ayos
 - B. lamog, lampas, lamig
 - C. gapang, gamot, gapos
 - D. dusa, dagat, daloy
7. Alin ang nagpapakita ng wastong bigkas ng salitang **kalayaan**?
- A. kala yaan
 - B. ka•la•ya•an
 - C. ka-layaan
 - D. kalaya-an
8. Anong salita ang maaari mong makita sa pagitan ng pamatnubay na **pagyaya - pahilis**?
- A. pahalagahan
 - B. pihikan
 - C. palakpak
 - D. palahaw
9. Ang **bukid** ay ngalan ng isang lugar. Saan mo hahanapin ang pananalitang kinabibilangan ng **palamuti**?
- A. salitang-ugat
 - B. kasigkahulugan
 - C. bahagi ng pananalita
 - D. gabay na salita

10. Alin sa mga salita ang hindi kabilang sa katangiang taglay ng diksiyonaryo?

- A. kahulugan
- B. balita
- C. wastong bigkas
- D. tamang baybay

Binabati kita! Natapos mo ang unang pagsub
Alamin natin sa **pahina ng susing sagot** ang
wastong sagot sa mga tanong.

Saang antas ka nabibilang?

8-10 tamang sagot – NAPAKAHUSAY!

5-7 tamang Sagot – MAGALING!

1-4 tamang sagot – PAGBUTIHAN PA.

0 tamang sagot – KAYA MO YAN!

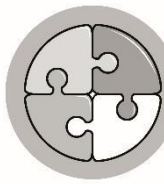

Aralin

1

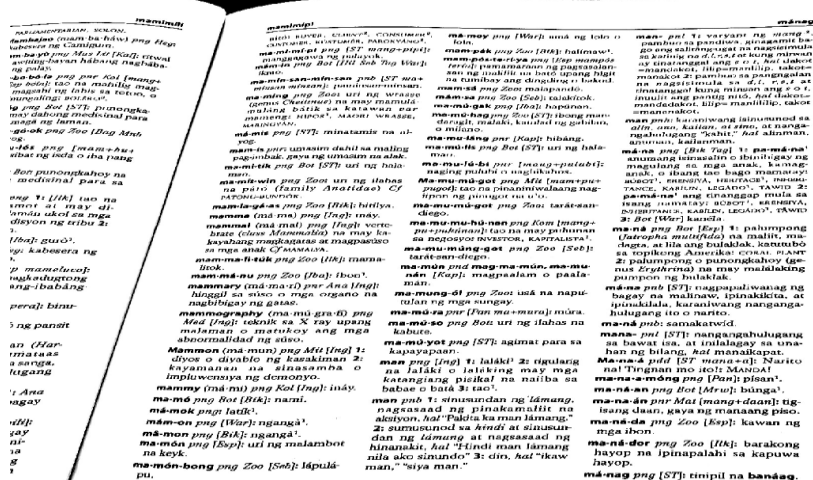
Paggamit ng Diksiyonaryo

Malaking tulong ang diksiyonaryo sa pagbibigay ng kahulugan ng mga salita, subalit mas lalo mo pang mapahuhusay ito kung alam mo ang iba't ibang bahagi nito.

Balikan

Naalala mo pa ba ang itsura ng isang diksiyonaryo?

Ito ay isang pahina ng kuhang-larawan ng Diksiyonarong Filipino.

Ano-ano ang bahaging nakikita mo sa larawang ito?

Mahalaga bang matuto kang gumamit ng diksiyonaryo?

Mga Tala para sa Guro

Mainam na may sariling maliit na diksiyonaryo ang mga bata. Alamin kung sino-sino ang may diksiyonaryo sa kanilang tahanan.

Ipakilala rin ang elektronikong diksiyonaryo bilang alternatibong gamit kung walang nakalimbag na diksiyonaryo.

Tuklasin

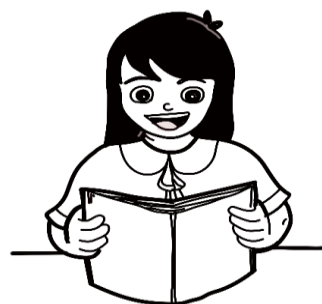
Magsimula ka rito.

Basahin mo ang tula sa ibaba at kilalanin mo ang mga bahagi at mahahalagang gamit ng diksiyonaryo.

Kaibigang Diksiyonaryo

Ni: Jon-Jon A. Oyales

Ako'y may kaibigang puno ng talino,
Kahulugan ng mga salita'y taglay nito;
Madaling mahanap 'pagkat naka alpabeto,
Pamatnubay na mga salita ay magagamit mo.

Pormal na kahulugan ng salita'y matatagpuan,
Kasalungat man o katumbas ito;
Bahagi ng mga pananalita't wastong baybay ay naririto,
Tamang bigkas ng salita'y ituturo sa'yo.

Itanong mo lahat ng kaalaman dito,
Kaniyang sagot ay tiyak at sigurado;
Hatid niya'y dunong at talino,
Yan ang kaibigan kong diksiyonaryo.

Ayon sa tula, ano-ano ang bahagi ng diksiyonaryo?

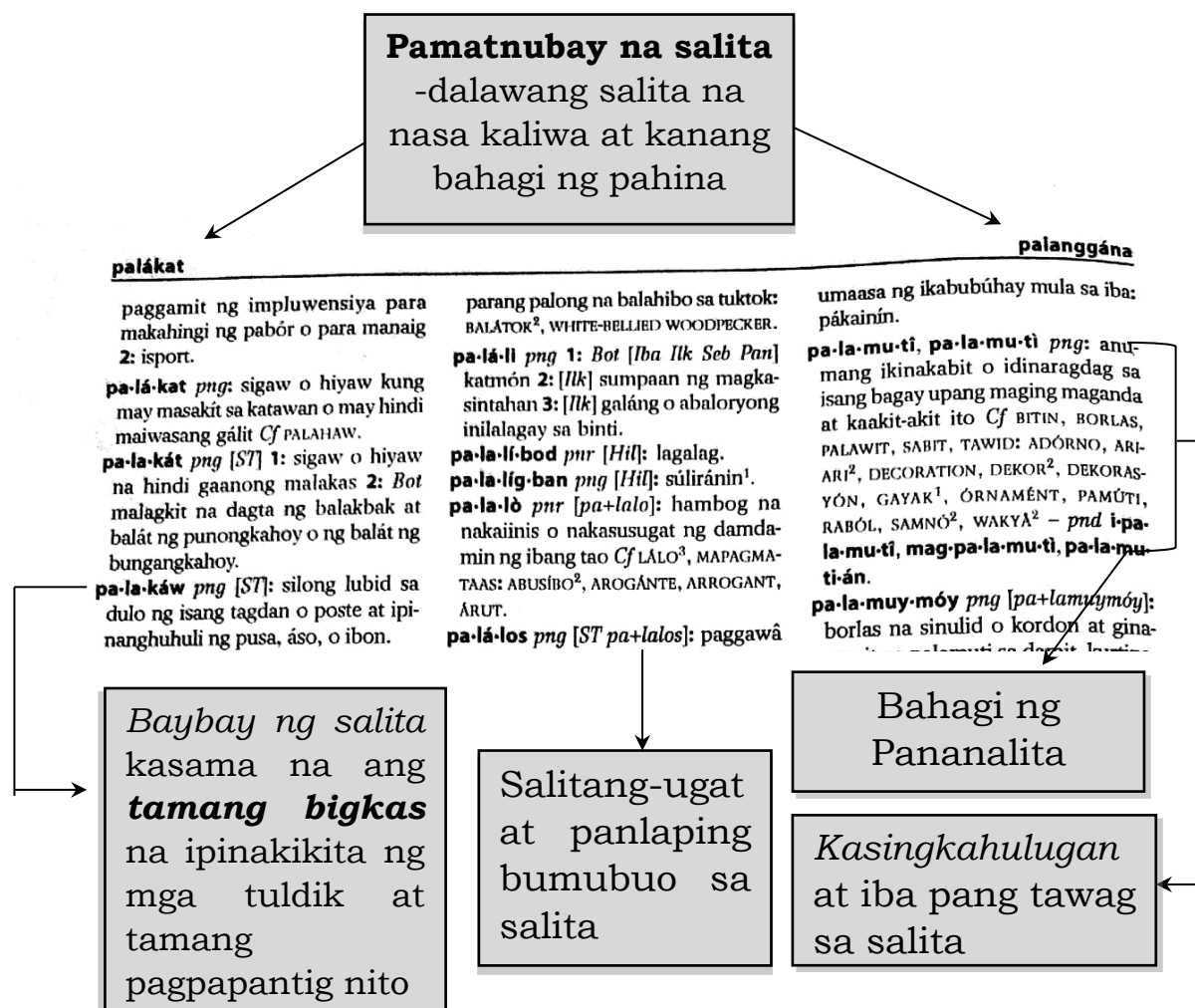
Sagot: Salita, Kahulugan, Pamatnubay na Salita, Tamang Bigkas, Wastong Baybay, at Bahagi ng Pananalita.

Suriin

Balikan mo ang binasang tula at basahing isa-isa ang mga mahahalagang bahagi ng diksiyonaryo.

Pansinin ang ilustrasyon sa ibaba.

Balikan mo ang ilustrasyon at sagutin ang sumusunod na tanong:

1. Ano ang dalawang pamatnubay na salita?

Palakat – Palanggana

2. Anu-anong salita naman ang makikita mo sa loob ng dalawang pamatnubay na salitang ito?

palakaw, palalos, palamuti,

3. Ano ang tamang bigkas at baybay ng salitang **palakaw**?

Pa •la •kaw

4. Ang salitang-ugat ng **palalos** ay _____.

5. Ibigay ang kahulugan at kasingkahulugan ng salitang **palamuti**.

Ngayong kilala mo na ang iba't ibang bahagi ng diksyonaryo, maituturo mo ba ang mga bahagi nito sa sarili mong diksyunaryo? Sige nga hanapin mo.

Alin-alin ang mayroon ka?

kahulugan, baybay, bahagi ng pananalita, at pamatnubay na salita

Ano naman ang wala sa iyong diksyonaryo?

wastong baybay

Sa mga bahagi ng diksiyonaryo, alin kaya ang makatutulong sa iyo para mahanap mo nang mabilis ang mga salita?

Pamatnubay na Salita

Bakit?

Dahil ito ang nagsisisilbing gabay kung ang salitang hinahanap mo ay matatagpuan sa pahinang iyon sa pagtingin lamang sa mga gabay na salita.

Lagi mong tatandaan...

Ang **diksiyonaryo** ay isang aklat na nagtataglay ng mga kahulugan ng mga **salitang isinaayos sa paraang paalpabeto**.

Bahagi ng Diksiyonaryo:

Pamatnubay na Salita - nagsisilbing gabay sa iyong paghahanap ng mga salita.

Wastong Baybay - tamang ispeling o pagkasulat ng mga pinagsama-samang letra ng isang salita

Wastong Bigkas - tamang tunog sa bawat pantig ng salita

Katuturan - nagtataglay ng kasingkahulugan, kasalungat at iba pang katawagan

Bahagi ng Pananalita- ito ay tumutukoy sa gamit ng salita bilang pangngalan, pang-uri, pandiwa o pang-abay

[illegible]

Pagyamanin

- (A) Pala-mi-gan (B) *png*
(C) (pa+lamig+an) (D) pook o kasangkapan para sa pagkain at inumin na kailangang malamigan, hal
(E) cooler, repriherador, ice box.

Panuto B: Pagsunod-sunurin ang pangkat ng mga salita sa paalpabetong paraan. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. agimat	almusal	bagay	bala	baga
2. upuan	korona	blusa	libro	yero

Ang galing-galing mo! Natapos mo ang pagsasanay. Saang pagsasanay ka nahirapan?

___ pagsasanay A, o sa ___ pagsasanay B?

Gayunpaman, binabati kita sa iyong tagumpay!

Isaisip

Subukin mong punan ng angkop na salita upang mabuo ang kaisipan ng tula

Ang **DIKSIYONARYO'Y** mahalaga
Sa pagbibigay-_____,
Mga salitang hinahanap
Madali lang,
Kapag **Pamatnubay na salita**
Iyong tiningnan.
Kaya't ito'y ingatan
Tunay mong _____.

Kaya mo ba itong gawin? Magaling!

Isagawa

Upang lubos na masanay, subukin mo pa ang gawaing ito.

Panuto: Isulat nang paalpabeto ang mga salita sa hanay **A** at piliin ang katumbas na kahulugan nito sa hanay **B**. Isulat sa sagutang papel ang letra ng tamang sagot.

Hanay A	Hanay B
1. aklat 2. kalangitan 3. asim 4. dagat 5. itlog	A. tubig alat B. lasa ng suka C. naglalaman ng sisiw D. himpapawid E. libro

Paalpabetong ayos ng mga salitang nasa hanay A:

_____, _____, _____,
_____, _____,

Magaling! Matapos mong sagutin ang pagsasanay, tingnan kung ito ay tama o mali sa pahina ng **Susi sa Pagwawasto** sa **pahina 18**.

Tayahin

Hanggang saan na ba ang iyong natutunan sa ating aralin?

Panuto: Piliin ang letra ng tamang sagot ayon sa hinihingi ng mga pahayag.

1. Piliin ang tamang pagkakasunod-sunod ng mga salita ayon sa gamit ng diksiyonaryo.

- A. tapat, talino, tikas
- B. saya, suyo, sayaw
- C. kaibigan, kalayaan, kapatid
- D. abot, alam, ayos

2. Gusto mong alamin ang tamang kahulugan ng salitang **pagaspas**. Saang bahagi ng diksiyonaryo ito matatagpuan?

- A. Baybay na salita
- B. Pamatnubay na salita
- C. Katuturan
- D. Bahagi ng pananalita

3. Sa anong bahagi ng diksiyonaryo matatagpuan ang pananalitang kinabibilangan ng **himpapawid**?

- A. salitang-ugat
- B. kasingkahulugan
- C. bahagi ng pananalita
- D. gabay ng salita

4. Anong salita ang maaaring makita sa pagitan ng **agad - aso**?

- A. bilog
- B. ulap
- C. ahas
- D. paso

5. Ano ang makatutulong para madaling mahanap ang isang salita?
- A. wastong baybay
 - B. pamatnubay na salita
 - C. pabalat
 - D. kahulugan
6. Tamang baybay ng salitang **tiwasay**.
- A. tiwa-say
 - B. ti-wa-sa-y
 - C. ti-wa-say
 - D. ti-wasay
7. Sa paanong paraan nakaayos ang mga salita sa diksyonaryo?
- A. Pa-alpabeto
 - B. Pakahulugan
 - C. pamalat
 - D. padiksiyonaryo
8. Saang bahagi ng diksiyonaryo matatagpuan ang kinabibilangang ng salita?
- A. bahagi ng pananalita
 - B. salitang-ugat
 - C. kahulugan ng salita
 - D. kasingkahulugan
9. Anong uri ng kahulugan ng mga salita ang matatagpuan sa diksiyonaryo?
- A. sunod-sunod
 - B. pormal na kahulugan
 - C. di-pormal
 - D. payak na kahulugan
10. Anong salita ang makikita sa loob ng gabay na salitang **palahaw - palakpak**?
- A. palaman
 - B. Palamara
 - C. palaki
 - D. palangga

Bilib na talaga ako sa iyo. Nasagutan mo lahat na pagsasanay. Iwasto mo ang iyong mga kasagutan sa **pahina 18**.

Anong naramdaman mo matapos malaman ang resulta ng iyong pagsisikap?

Karagdagang Gawain

Para hindi mo makalimutan, magsanay pa sa paggamit ng diksyunaryo.

A. Sa tulong ng pamatnubay na salitang **antas** at **buhok**, isulat ang mga salita nang magkakasunod. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

antas agaw buhok bantay binti

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

B. Muling hanapin sa diksiyonaryo ang kahulugan ng mga salitang nakasulat sa ibaba. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. kubo
2. lambat
3. tilamsik
4. tulay
5. lumot

Malugod na pagbati!

Napagtagumpayan mo ang mga gawaing ito. Maaari ka nang magpatuloy sa susunod na modyul.

Susi sa Pagwawasto

Subukin:	A. 1. C 2. D 3. A 4. C 5. A 6. A 7. B 8. A 9. C 10. B
Tuklasin:	<i>Ang kasagutan ay nasa parehong pahina nito</i>
Surin:	4. Ialos 5. Nakasulat sa diksionaryo sa pah. 7
Pagymamin:	A. 1. B 2. A 3. D 4. C 5. E B. 1. Agimat, almusal, baga, bagay, bala 2. blusa, korona, libro, upuan, yero

Isaisip:

kahulugan

kalibigan

Isagawa:

1.E

2.D

3.B

4.A

5.C

Aklat, asim, dagat, kalangitan, itlog

Tayahin:

1. D

2. B

3. C

4. C

5. C

6. C

7. A

8. A

9. B

10. C

Karagdagang Gawain

A. agaw, antas, bantay, binti, buhok

B. Guro ang magwawasto.

Sanggunian

Almario, Virgilio – UP Diksiyonaryong Filipino 2nd ed., ANVIL Publishing Inc., 2010

Kontekstuwalisadong Banghay-Aralin sa Filipino, Baitang 4, Unang Kwartar, Linggo 1, Araw 1 pahina 3-7

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph